

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Aleny Šiškovéj, v trestnej veci **obžalovaného I. C. stíhaného pre prečin výtržníctva** podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 20. októbra 2015 v Bratislave o návrhu obžalovaného I. C. na odňatie a prikázanie veci takto

r o z h o d o l :

Trestná vec obžalovaného I. C. vedená na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 1T/27/2015, **sa n e o d n í m a Krajskému súdu v Bratislave.**

O d ô v o d n e n i e

Na Krajskom súde v Bratislave sa vedie pod sp. zn. 3To/92/2015, konanie o odvolaní podanom obžalovaným I. C. proti rozsudku Okresného súdu Bratislava V, sp. zn. 1T/27/2015, z 22. júna 2015. Krajský súd zatiaľ nemohol vo veci rozhodnúť, pretože mu v tom bráni návrh obžalovaného na odňatie veci Krajskému súdu v Bratislave a jej prikázanie inému krajskému súdu.

Obžalovaný I. C. v konaní o ním podanom odvolaní pred Krajským súdom v Bratislave v rámci svojho návrhu na vylúčenie predsedníčky senátu a návrhu na odňatie veci Krajskému súdu v Bratislave uviedol nasledovné: „Dňa 24.8.2015 som podal na krajskú sudkyňu JUDr. Denisu Mészárosovú občiansko-právne konanie na Okresný súd Trnava. Nakoľko bude medzi nami prebiehať občiansko-právne konanie, preto žiadam o vylúčenie z mojej trestnej veci. Preto žiadam podľa § 31 o vylúčenie sudkyne JUDr. Denisy Mészárosovej z konania a odňať moju trestnú vec podľa § 23 inému krajskému senátu“ (č.l. 216). Následne obžalovaný na verejnom zasadnutí pred Krajským súdom v Bratislave 22. septembra 2015 vysvetlil, že: „Čo sa týka ostatných sudcov (sudcov Krajského súdu

v Bratislave), domnievam sa, že nakoľko som bol už viackrát súdne trestaný aj týmto súdom, môžu byť voči mne sudcovia zaujatí. Iný dôvod na odňatie a prikázanie veci nevidím“.

Predsedníčka senátu sa vyjadrila, že sa necíti zaujatá, s obžalovaným nikdy, okrem pojednávanej veci, neprišla do kontaktu, osobne ho nepozná, nie sú jej známe dôvody, pre ktoré obžalovaný inicioval civilný spor. O tejto skutočnosti sa dozvedela až na verejnom zasadnutí. Nie sú jej známe žiadne skutočnosti, ktoré by jej bránili vo veci objektívne rozhodnúť. Podobne sa vyjadrili i ďalší členovia senátu. Následne procesne činný senát Krajského súdu v Bratislave uznesením, sp. zn. 3To/92/2015, z 22. septembra 2015 rozhodol podľa § 32 ods. 3 Tr. por. o nevyklúčení predsedníčky senátu JUDr. Denisy Mészárosovej z vykonávania úkonov v trestnej veci obžalovaného I. C. (č.l. 210).

Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť obžalovaný, ktorú odôvodnil nasledovne: „Nakoľko medzi mnou a pani sudkyňou prebieha občiansko-právne konanie na Okresnom súde Trnava zo dňa 24.8.2015. Žiadam nadriadený senát krajského súdu o vylúčenie JUDr. Denisy Mészárosovej z môjho trestného konania, nakoľko by mohla viesť toto trestné konanie voči mojej osobe neobjektívne a zaujato (č.l. 219).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd najbližšie spoločne nadriadený preskúmal podaný návrh obžalovaného I. C. ako aj príslušný spisový materiál a dospel k záveru, že nie sú dané dôvody na odňatie predmetnej veci z jurisdikcie Krajského súdu v Bratislave a jej prikázanie inému súdu toho istého druhu a stupňa.

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. z dôležitých dôvodov môže byť vec príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa; o odňatí a prikázaní rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie spoločne nadriadený.

Podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky „Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanovuje zákon“. Účelom práva priznaného podľa citovaného ústavného článku je zabezpečiť občanovi, aby o jeho veci konal sudca, ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc vo veci konať a aby konal a rozhodoval sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný. Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 1 poskytuje každému, a teda aj obvinenému „*právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi*“.

Na rozhodnutie o odňatí veci vecne i miestne príslušnému súdu a jej prikázanie na ďalšie konanie inému súdu toho istého druhu a stupňa podľa § 23 Tr. por. musia vždy existovať dôležité dôvody, ktoré svojim významom a závažnosťou odôvodňujú výnimku z ústavnej maximy - „*práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi*“.

Medzi dôležité dôvody okrem iného nepochybne patrí aj požiadavka zabezpečenia spravodlivého procesu vykonaného nestranným sudcom, či sudcami (senátom). Záruku, že vo veci bude konať nestranný sudca poskytuje obvinenému článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého: „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky“. Z tohto článku okrem práva na určitú kvalitu spravodlivého procesu vyplýva aj „*právo na nestranného sudcu*“.

Nestrannosťou treba rozumieť absenciu predsudkov (zakorenených úsudkov, či názorov, ktoré nie sú založené na spoľahlivom poznaní, ale na púhom predpoklade) alebo predpojatosti (subjektivismu, neobjektivismu, straníckosti). Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, čo znamená, že je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu prezumuje až do predloženia dôkazu o opaku. Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností. Platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký objektívne javiť v očiach strán. Objektívne hľadisko je založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akejkoľvek legitímnej pochybnosti o zaujatosti sudcu. Spravodlivosť nielenže má byť vykonaná, oná sa musí aj javiť, že je vykonaná (Delcourt v. Belgicko – rozsudok ESLP zo 17. januára 1970, Saraiva de Carvalho v. Portugalsku – rozsudok z roku 1994...).

V prípade ak sa vecnými a relevantnými argumentmi nepreukáže absencia predsudkov alebo predpojatosti procesne činných sudcov, v tomto prípade namietaných všetkých sudcov Krajského súdu v Bratislave, potom nie je možné vysloviť, že sú u nich dané predpoklady na zaujaté konanie a rozhodovanie, a tým existencia dôvodu či dôvodov na ich vylúčenie.

Konkrétne dôvody, pre ktoré je sudca vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania sú uvedené v ustanoveniach § 31 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Tr. por.

Z predloženého spisu nevyplývajú dôvody na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Bratislave v zmysle § 31 ods. 2, ods. 3 Tr. por., a preto najvyšší súd upriamil pozornosť na skúmanie dôvodov na vylúčenie sudcov podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z dôvodu pochybnosti o nezaujatosti pre ich pomer k prejednáwanej veci alebo osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre ich pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní.

Pomerom k prejednáwanej veci treba rozumieť určitú zainteresovanosť orgánu činného v trestnom konaní na skutku, ktorá má konkrétnu podobu a osobný charakter, aby bola dostatočným dôvodom pre vznik pochybností o schopnosti sudcu pristupovať k veci a úkonom, ktoré sa jej týkajú objektívne. Táto môže napríklad spočívať v tom, že orgány činné v trestnom konaní, resp. jeho príbuzní, rodinný príslušník, osoba jemu blízka a podobne, boli činom poškodení eventuálne orgán trestného konania bol svedkom skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a podobne.

Pomer orgánu trestného konania k osobám uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por. sa rozumie vzťah tohto orgánu k niektorej z uvedených osôb, ktorý môže vyvolať vo verejnosti pochybnosti o jeho nezaujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania. Takýto vzťah môže spočívať najmä v príbuzenskom a rodinnom pomere úradnej osoby k niektorej z osôb uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por., ďalej môže ísť o úzke priateľstvo, či kamarátstvo, resp. negatívny vzťah.

Obžalovaný I. C. v návrhu na odňatie veci vyslovil len všeobecne: „Čo sa týka ostatných sudcov, domnievam sa, že nakoľko som bol už viackrát súdne trestaný aj týmto súdom, môžu byť voči mne sudcovia zaujatí“ (č.l. 217). Sudcovia Krajského súdu v Bratislave vo svojich vyjadreniach vyslovili, že sa necítia zaujatí ani pre pomer k veci a ani pre pomer k obžalovanému (č.l. 221-227).

Najvyšší súd po vyhodnotení všetkých okolností prípadu konštatuje, že nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali obavu zo zaujatého konania a rozhodovania sudcov Krajského súdu v Bratislave vo veci obžalovaného I. C.. Nezistil žiadne skutočnosti, čo i len

naznačujúce absenciu nestrannosti a predpojatosti sudcov Krajského súdu v Bratislave, pričom len všeobecne (bez priliehavých a relevantných argumentov) vyslovená obava obžalovaného z ich zaujatého rozhodovania, pretože už v jeho veciach predtým viackrát rozhodovali, nemôže byť dôvodom na ich vylúčenie z konania tak, ako to predpokladá ustanovenie § 31 ods. 1 Tr. por. So zreteľom na neexistenciu dôležitého dôvodu na odňatie veci v podobe vylúčenia všetkých sudcov Krajského súdu v Bratislave, a nezistenia iných dôležitých dôvodov na odňatie veci nebolo možné vyhovieť návrhu obžalovaného, pretože ak by sa tak stalo, došlo by k porušeniu jeho práva na zákonného sudcu a práva na prerokovanie veci nestranným súdom.

Najvyšší súd sumarizuje:

Najvyšší súd nemôže rozhodovať o vylúčení jednotlivých sudcov súdu nižšieho stupňa, pretože takáto právomoc patrí do pôsobnosti toho ktorého súdu nižšieho stupňa vyplývajúcej z ust. § 32 ods. 1, ods. 3 Tr. por. a § 32 ods. 5 písm. d/ Tr. por. V rámci konania o odňatí veci podľa § 23 Tr. por. rozhodne najvyšší súd o odňatí veci príslušnému súdu aj vtedy, ak zistí, že všetci sudcovia súdu nižšieho stupňa sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v konkrétnej veci. V takom prípade výroku o odňatí veci príslušnému súdu a jej prikázaní súdu toho istého druhu a stupňa musí predchádzať výrok o vylúčení všetkých sudcov konkrétneho súdu. Ide o jediný prípad kedy najvyšší súd rozhoduje o vylúčení sudcov súdu nižšieho stupňa z vykonávania úkonov trestného konania v konkrétnej veci.

Preto o vylúčení či nevyhlúčení procesne činnejš predsedníčky senátu JUDr. Denisy Mészárosovej z vykonávania úkonov v trestnej veci obžalovaného I. C. s konečnou platnosťou rozhodne iný senát krajského súdu v Bratislave (§ 32 ods. 5 písm. d/ Trestného poriadku) v konaní o sťažnosti proti uzneseniu senátu krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 3To/92/2015, z 22. septembra 2015 (č.l. 218). V tejto súvislosti dáva Najvyšší súd do pozornosti judikát R 22/2011, pričom z povahy veci vyplýva, že toto rozhodnutie najvyššieho súdu o neodňatí veci sa vzťahuje na celé konanie prebiehajúce na Krajskom súde v Bratislave proti obžalovanému I. C. ako i na ďalšie rozhodnutia sudcov Krajského súdu v Bratislave v predmetnej veci.

So zreteľom na vyššie uvedené rozhodol najvyšší súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 20. októbra 2015

JUDr. Jana S e r b o v á , v. r.
predsedníčka senátu

Vypracoval: JUDr. Martin Bargel

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová